

Міністерство освіти і науки України

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Ніжинський агротехнічний інститут

Факультет агротехнологій та економіки

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
Галина МАКЕДОН
" 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВОВА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ

ступінь освіти	бакалавр
галузь знань	20 «Аграрні науки та продовольство»
спеціальність	201 «Агрономія»
освітня програма	Агрономія

Робоча програма з дисципліни «Правова культура особистості» для здобувачів вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія» освітньої програми «Агрономія»

Розробники:

Литовченко В.П., к.філос.н., доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол від "02" червня 2022 року № 11

Завідувач кафедри

(підпис)

Олександр СИДОРОВИЧ
(ПІБ)

Схвалено проектною групою освітньої програми Агрономія

Гарант освітньої програми

(підпис)

Андрій СЕМЕНІХІН
(ПІБ)

© Литовченко В.П., 2022 рік

© НАТІ, 2022 рік

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Правова культура особистості» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів галузі знань 20 – «Аграрні науки та продовольство» формує інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, якими володіють здобувачі вищої освіти.

Мета вивчення навчальної дисципліни виробити правове мислення і культурний стиль правомірної поведінки у повсякденному житті як у міжособистісних відносинах, так і при спілкуванні із представниками судових та правоохоронних органів.

Завдання вивчення дисципліни: вивчення теорії правової культури особистості, закономірностей та специфіки розвитку держави та права, основних положень Конституції України, які стосуються регламентування діяльності держави та організації суспільного життя, прав і обов'язків громадянина, ознайомлення з вузловими положеннями основних галузей права та їх застосуванням, а також ознайомити студентів із перспективами розвитку правової системи України у зв'язку із євроінтеграційними процесами. Важливим завданням є створення мотивації до самонавчання та особистісного розвитку.

Навчальна дисципліна формує такі міждисциплінарні зв'язки:
дисципліни, що передують: Історія української державності, Українська мова за професійним спрямуванням;
дисципліни, що забезпечуються: безпека праці і життєдіяльності, основи земельного устрою та земельного кадастру, основи раціонального землекористування, охорона ґрунтів.

Загальні компетентності (ЗК):

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
 - здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
 - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
 - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач.

Програмні результати навчання (ПРН):

- аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції;
- прагнути до самоорганізації та самоосвіти;
- обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права;
- проводити літературний пошук українською та іноземною мовами та аналізувати отриману інформацію.

Опис навчальної дисципліни «Правова культура особистості»

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань – 20 – «Аграрні науки та продовольство»	обов'язкова	
	Спеціальність – 201 - «Агрономія»		
Змістових модулів - 2	Рівень вищої освіти: перший ступінь освіти: бакалавр	Рік підготовки	
Загальна кількість годин - 90		3	
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5		6	
		Лекції	
		10 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год	6 год.
		Самостійна робота	
		70 год.	80
	Форма контролю: залік		

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Правова культура особи та її місце і значення в правовій системі суспільства

Тема 1. Правова культура та правова свідомість

Поняття правової культури, її функції. Зміст правової культури. Правова культура особистості. Правова свідомість. Правові відносини. Правомірна поведінка. Законність.

Тема 2. Цінність правового регулювання

Право. Поняття правової норми та нормативно-правового припису. Основні форми реалізації правових норм: здійснення (використання), виконання, дотримання, застосування (сплата податків, прийняття спадщини, реєстрація шлюбу, правила дорожнього руху та пожежної безпеки, сплата аліментів, тощо).

Система права та система законодавства, нормотворча техніка. Державно правові інститути, юридична техніка, юридичний акт.

Способи та типи правового регулювання: дозвіл, зобов'язання, заборона (ліцензія, дозвіл на зброю, грошове зобов'язання, договір позики, заборона паління тютюнових виробів за певних обставин і в певних місцях).

Робота з актами офіційного тлумачення права (актитлумачення Конституції України, КУпАП, ЦК України, КК України, КЗпП України, СК України, ЗК України).

Тема 3. Реалізація суб'єктивних юридичних прав та юридичних обов'язків

Поняття суб'єктивного права та об'єктивного юридичного обов'язку. Правомірна поведінка. Юридичний акт. Порядок звернення громадян до органів державної влади та місцевого самоврядування. Повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування та їх роль в реалізації суб'єктивних прав людини.

Особливості реалізації права у сфері приватного та публічного права, його стадії (порядок реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності, порядок укладення цивільноправових договорів, ліцензування окремих видів господарської діяльності; порядок оформлення декларації про доходи тощо.)

Закріплення в нормативно-правових актах юридичних обов'язків (неухильно дотримуватись положень Конституції та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей, не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодовувати завдані ним збитки, сплачувати аліменти, належним чином виконувати договірні зобов'язання, військовий обов'язок тощо) та їх дотримання.

Тема 4. Застосування права

Правозастосовна діяльність органів державної влади. Стадії правозастосовного процесу (установлення кола фактичних обставин, збір доказів, установлення особи злочинця, часу, місця, способу вчинення злочину, мотивів, кваліфікація вчиненого протиправного діяння, винесення рішення в юридичній справі).

Акти застосування права за цивільним, земельним, кримінальним, сімейним, трудовим та фінансовим законодавством (судове рішення, ухвала та постанова суду, позовна заява, тощо).

Тема 5. Особливості застосування правових норм в різних галузях права

Структура та реквізити юридичного документу, як то вступна частина, описова, мотивувальна та резолютивна частини. Вимоги до змісту юридичного документу.

Особливості укладення трудового договору. Резюме, автобіографія, рекомендаційний лист, співбесіда (інтерв'ю). Особливості написання заяви про звільнення.

Порядок і умови укладення шлюбу. Шлюбний контракт. Призначення та сплата аліментів. Порядок укладання договору купівлі-продажу та поставки. Особливості укладання договору купівлі-продажу або оренди земельної ділянки. Правове регулювання надання побутових послуг.

Способи забезпечення цивільних зобов'язань: неустойка, застава та інші способи забезпечення (позики, підряду, оренди).

Змістовий модуль 2. Правова культура особи в механізмі правового примусу

Тема 6. Захист порушених суб'єктивних прав

Способи захисту прав людини. Адміністративна форми захисту права (видання норм, які встановлюють права та обов'язки, визначають порядок здійснення їх, захисту та застосування санкцій; діяльність суб'єктів із здійснення і захисту своїх суб'єктивних прав; попереджувальна діяльність держави і громадських організацій, а також діяльність з реалізації правових санкцій).

Судовий захист порушених прав і свобод та можливість їх судового поновлення; контроль за дотриманням законодавчими, виконавчими та судовими органами положень

Конституції про права та свободи людини і громадянина; відповідальність за порушення прав та свобод людини, що поширюється на всіх суб'єктів права без винятку.

Способи захисту цивільних прав: визнання цих прав; відновлення становища, що існувало до порушення права; присудження до виконання обов'язку в натурі; компенсація моральної шкоди; припинення або зміна правовідносин; стягнення з особи, яка порушила право, завданих збитків, а також іншими засобами, передбаченими законом. Позовна давність. Земельні спори: поняття, види. Захист прав споживачів. Авторське право та суміжні права.

Способами захисту сімейних прав та інтересів (встановлення, зміна та припинення правовідношення, відновлення правовідношення, яке існувало до порушення права, примусове виконання добровільно не виконаного обов'язку, припинення дій, які порушують сімейні права, відшкодування матеріальної та моральної шкоди тощо).

Тема 7. Юридична відповідальність

Правопорушення, злочини, проступки: цивільні, адміністративні, дисциплінарні. Поняття відповідальності та її підстави.

Кримінальна відповідальність. Поняття та ознаки злочину. Склад злочину. Обставини, що виключають кримінальну відповідальність. Стадії вчинення злочину. Види злочинів: злочини проти життя та здоров'я, проти честі гідності особи, проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина, злочини проти власності, злочини у сфері господарської діяльності, злочини проти громадської безпеки, злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту, злочини проти громадського порядку та моральності тощо.

Підстави притягнення до адміністративної відповідальності. Дисциплінарна відповідальність. Юридична відповідальність за порушення у сфері підприємницької діяльності. Особливості відшкодування моральної та матеріальної шкоди.

Тема 8. Покарання та його види

Поняття, види покарання. Принципи та загальні засади призначення покарання. Обставини, що пом'якшують покарання. Обставини, що обтяжують покарання. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення покарання за сукупністю вироків. Примусові заходи виховного характеру.

Адміністративний примус. Адміністративні стягнення (штраф, арешт). Адміністративне прискання та адміністративно-запобіжні заходи.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1 (1,5 кредити ECTS)												
Тема 1.	4,5	0,5	-			4	11	0,5	0,5			10
Тема 2.	10,5	0,5	1			9	11	0,5	0,5			10
Тема 3.	11	1	1			9	11	0,5	0,5			10
Тема 4.	11	1	1			9	11	0,5	0,5			10
Тема 5.	11	1	1			9	11,5	0,5	1			10
Разом за ЗМ 1	48	4	4			40	55,5	2,5	3			50
Змістовий модуль 2 (1,5 кредити ECTS)												
Тема 6.	14	2	2			10	11,5	0,5	1			10
Тема 7.	14	2	2			10	11,5	0,5	1			10
Тема 8.	14	2	2			10	11,5	0,5	1			10
Разом ЗМ 2	42	6	6			30	34,5	1,5	3			30
Усього	90	10	10			70	90	4	6			80

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Правова культура та правова свідомість. Цінність правового регулювання. Реалізація суб'єктивних юридичних прав та юридичних обов'язків	2
2	Застосування права. Особливості застосування правових норм в різних галузях права	2
3	Захист порушених суб'єктивних прав	2
4	Юридична відповідальність	2
5	Покарання та його види	2
Разом		10

Основні види самостійної роботи, передбачені при опануванні навчальної дисципліни:

1. Вивчення лекційного матеріалу;
2. Підготовка до практичних занять;
3. Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури та нормативних документів;
4. Робота з інформаційними ресурсами мереж Інтернет (пошук та обробка інформації);
5. Виконання завдань самостійної роботи;
6. Самоконтроль та самодіагностика засвоєння змісту освіти.

4. Методи навчання

Групи методів		
Засади	Найменування	Характеристики
1. Джерело знань: слово образ досвід	Словесні, Наочні, Практичні	
2. Етапи навчання	Підготовка до вивчення нового матеріалу, Вивчення нового матеріалу, Закріплення вправ, Контроль і оцінка	
3. Спосіб педагогічного керівництва	Пояснення педагога, Самостійна робота	Керівництво: безпосереднє; опосередковане
4. Логіка навчання	Індуктивні, Дедуктивні, Аналітичні, Синтетичні	
5. Дидактичні цілі	Організація навчальної діяльності. Стимулювання і релаксація, Контроль і оцінка, Рефлексія	
6. Характер пізнавальної діяльності	Пояснювально-ілюстративні («готові знання»), Репродуктивні, Проблемного викладу, Частково-пошукові, Дослідницькі	Репродуктивні Продуктивні

5. Форми контролю, методи і критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Кожна з форм контролю має особливості й залежить від мети, змісту та характеру навчання. У процесі навчання дисципліни використовуються наступні форми контролю:

- поточний контроль: усне опитування (індивідуальне, фронтальне, групове), комп'ютерне тестування, виконання практичних завдань згідно програми;
- підсумковий контроль: тестування.

Розподіл балів, які отримують студенти

Критерії оцінки виконання навчальних завдань є одним з основних способів перевірки знань, умінь і навичок студентів з дисципліни «Правова культура особистості». При оцінці завдань за основу слід брати повноту і правильність їх виконання. Необхідно враховувати такі вміння і навички студентів:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати отримані знання;
- викладати матеріал логічно й послідовно;
- користуватися додатковою літературою.

Поточний контроль		Рейтинг з навчальної роботи R _{нр}	Рейтинг з додаткової роботи R _{др}	Рейтинг штрафний R _{штр}	Підсумкова атестація (екзамен чи залік)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2					
0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 70

балів, і рейтингу з атестації (екзамену) – 30 балів. Кожний змістовий модуль теж оцінюється за 100 бальною шкалою.

На рейтинг з навчальної роботи за рішенням циклової комісії може впливати рейтинг з додаткової роботи – до 10 балів і рейтинг штрафний (з від’ємним знаком) – до 5 балів.

Рейтинг студента з навчальної роботи $R_{НР}$ визначається за формулою

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R_1 \cdot 1,5 + R_2 \cdot 1,5)}{3} + R_{ДР} - R_{ШТР}$$

де R_i – рейтингові оцінки відповідно i -го змістового модуля за 100-бальною шкалою ($i=1, 2$);

1,5 - кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для першого та другого змістового модуля відповідно;

3 – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни;

$R_{ДР}$, $R_{ШТР}$ – відповідно рейтинг з додаткової роботи і рейтинг штрафний.

Студенти, які набрали з навчальної роботи 60 і більше балів, можуть не складати екзамен, а отримати екзаменаційну оцінку «Автоматично», відповідно до набраної кількості балів, переведених в національну оцінку та оцінку ECTS згідно з табл. 2. У такому випадку рейтинг студента з дисципліни дорівнює його рейтингу з навчальної роботи

$$R_{ДИС} = R_{НР}$$

Якщо студент бажає підвищити свій рейтинг і покращити оцінку з дисципліни, він має пройти семестрову атестацію – скласти екзамен. Останню в обов’язковому порядку проходять студенти, які з навчальної роботи набрали менше, ніж 60 балів. Для допуску до атестації студент має набрати не менше 60 балів з кожного змістового модуля, а загалом – не менше, ніж 42 бали з навчальної роботи.

Рейтинг студента з атестації $R_{АТ}$ визначається за 100-бальною шкалою. Якщо на екзамені з дисципліни студент набрав менше 60 балів, то вони йому не зараховуються – не додаються до набраних балів з навчальної роботи, і за студентом зберігається рейтинг (оцінка), визначений за наведеною вище формулою.

В іншому випадку рейтинг студента з дисципліни $R_{ДИС}$ обчислюється за формулою

$$R_{ДИС} = R_{НР} + 0,3 \cdot R_{АТ}$$

Рейтинг студента з дисципліни переводиться в національну оцінку та оцінку ECTS згідно з шкалою оцінювання.

Таблиця 5.1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Сума балів за всі види навчальної діяльності – рейтинг здобувача вищої освіти	Оцінка за національною шкалою	
	Екзаменаційна оцінка	Залік
90 – 100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

6. Рекомендована література

Основна література

1. Правознавство: Підручник для студентів внз / Кол. авторів. - Черкаси, 2019.
2. Правознавство: навч. посіб. / за заг. ред. С.В. Петкова. - Дніпро, 2020.
3. Теорія держави і права в схемах та таблицях: навчальний посібник / за заг. ред. Л.Р. Наливайко. - К., 2020.
4. Теорія держави та права: навч. посіб. / за заг. ред. С.Д. Гусарева, О.Д. Тихомирова. - К., 2017.
5. Теорія держави і права: підручник / за заг. ред. О.М. Бандурки. - Х., 2018.
6. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. - Харків, 2016.

Додаткова література

1. Аграрне право: підручник / за ред. А.М. Статівки. Х., 2019.
2. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. - Видання четверте. - Херсон, 2021.
3. Господарське право: навч. посібник / за ред. О.І. Баїк. - Львів, 2020.
4. Земельне право: навч. посібник / за ред. О. І. Баїк. - Львів, 2020.
5. Ковалів М.В. Фінансове право України: навч. посіб. Львів, 2022.
6. Конституційне право: підручник / за заг. ред. М.І. Козюбри. - К., 2021.
7. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. проф. О.М. Литвинова. - Харків, 2020.
8. Кухарев О.Є. Спадкове право України: підручник. Київ, 2020.
9. Сімейне право України: підручник / за ред. А.О. Дутко. Львів, 2018.
10. Тертишник В.М. Конституція України. Науково-практичний коментар. - К., 2022.
11. Трудове право України: підручник (за ред. О.М. Ярошенко). - Харків, 2022.
12. Фінансове право: конспект лекцій / укладач М.В. Плотнікова. - Суми, 2019.
13. Цивільне право України (загальна частина) (у схемах та таблицях): навч. посіб. Львів, 2020.

Інформаційні ресурси в Інтернет

<http://moodle.nati.org.ua/enrol/index.php?id=793>